

شهرداری کرمان

معاونت فرهنگی اجتماعی

دستورالعمل مشارکت شهروندان در تصویب و اجرای پروژه‌های محله

۱- مقدمه

مشارکت مردم در امور شهری جز لاینفک زندگی شهری محسوب می شود ، به طوری که نمی توان اداره امور شهر را بدون مشارکت شهروندان متصور شد. این مشارکت تنها به پرداخت هزینه های مدیریت شهری منحصر نمی شود. بلکه مردم بایستی در فرآیند تصمیم گیری و تصمیم سازی ها در مسائل شهر که به طور مستقیم در کیفیت زندگی آنها تاثیر می گذارد سهیم و شریک شوند. حضور در تصمیم گیری و تصمیم سازی ها از یک سو و افزایش رضایتمندی از مدیریت شهری از سوی دیگر با مشاهده عینی نتایج حاصل از مشارکت شهروندی حاصل می شود.

طرح حاضر در تلاش است به منظور فعال ساختن حس مشارکت و تعلق اجتماعی در سطح محله ها، با اجرای برخی پروژه ها و درگیر ساختن شهروندان در فرایند طراحی و اجرا در جهت دستیابی به افزایش مشارکت ها و در نهایت رضایتمندی شهروندان از مدیریت شهری گام بردارد. از همین رو با در نظر گرفتن سطح مشارکت ساکنان محله ها از طریق سنجش شاخص هایی چون عوارض نوسازی و...، به تعریف و اجرای پروژه های عمرانی با محوریت نظرات شهروندان اقدام می شود.

۲- هدف

۲-۱- اهداف کلان:

- ۲-۱-۱- تقویت هویت محلی به منظور افزایش حس تعلق
- ۲-۱-۲- ارتقا فرهنگ مشارکت جویی شهروندان

۲-۲- اهداف خرد:

- ۲-۲-۱- حضور موثر شهروندان در فرایند کیفیت بخشی محله ها
- ۲-۲-۲- اجرای پروژه های کیفیت بخشی به محله ها با کمک شهروندان

۳- دامنه کاربرد و مسئولیت ها

دامنه کاربرد:

- ۳-۱- دفتر مرکزی شوراهای اجتماعی محله ها مستقر در معاونت فرهنگی اجتماعی شهرداری
- ۳-۲- شورای اجتماعی محله ها
- ۳-۳- معاونت های تخصصی و شهرداران چهار منطقه شهرداری

شهرداری کرمان
معاونت فرهنگی اجتماعی

دستورالعمل مشارکت شهروندان در تصویب و اجرای پروژههای محله

مسئولیت ها:

- مسئولیت اجرای این دستورالعمل با دفتر مرکزی شوراهای اجتماعی محله ها مستقر در معاونت فرهنگی اجتماعی می باشد.
- مسئولیت نظارت بر اجرای کامل و صحیح این دستورالعمل با معاونت فرهنگی اجتماعی خواهد بود.

۴- تعاریف و اصطلاحات

- ۴-۱- **مرکز محله** : محدود جغرافیایی که غالباً محل رفت و آمد اکثر ساکنین محله است تمام مراحل اجرایی طرح با الویت مرکز محله خواهد بود
- ۴-۲- **تیم کارشناسی**: سه نفر کارشناس مستقر در هر منطقه که مسئولیت هماهنگی و نظارت بر تمام اقدامات لازم در اجرای طرح و انجام برنامه ریزی های مشترک میان اهالی محله ها و تیم اجرا را خواهند داشت. این کارشناسان توسط مشاور طرح به منطقه معرفی می شود.
- ۴-۳- **سرپرست طرح در منطقه** : فردی که در هر منطقه مسئولیت نظارت بر عملکرد تیم کارشناسی محله های آن منطقه و انجام برنامه ریزی های مشترک میان مدیران منطقه ، مدیران ستادی شهرداری، و سایر دست اندرکاران را بر عهده دارد و توسط مشاور طرح به منطقه معرفی می شوند.
- ۴-۴- **تیم طراحی**: سه نفر از کارشناسان رشته های مرتبط (بنا به فراخور نیازهای جمع آوری شده در هر محله به همراه سرپرست طرح در منطقه که مسئولیت طراحی پروژههای مشارکتی یا عمرانی را در محدوده ی مرکز محله به عهده دارد)
- ۴-۵- **نیاز محله ای** : نیازها ، مسائل و دغدغه هایی که ساکنین محله با آن ها مواجه هستند و به آنها اشاره دارند و رفع آنها در حوزه وظایف شهرداری قرار می گیرد.
- ۴-۶- **طرح پیشنهادی اولیه** : پس از دریافت نظرات شهروندان در قالب نیازهای الویت دار محله، تیم طراحی، برای رفع نیازهای موجود در محله به طراحی های گوناگون و متنوی خواهد پرداخت
- ۴-۷- **پروژه مصوب** : طرح های پیشنهادی اولیه که توسط تیم طراحی ارائه شده ، که بعد از تأیید توسط کارشناسان شهرداری منطقه (به فراخور موضوع توسط سرپرست طرح در منطقه به آن ها ارجاع داده شده می شود) تصویب در شورای اجتماعی محله ها و طراحی جزئیات اجرایی طرح پیشنهادی به عنوان یک پروژه مصوب شناسایی می شود.

شهرداری کرمان
معاونت فرهنگی اجتماعی

دستورالعمل مشارکت شهروندان در تصویب و اجرای پروژه‌های محله

۵- شرح روش و گردش فرآیند

۵-۱- انتخاب و تصویب محدوده جغرافیایی

۵-۱-۱- برگزاری جلسه با کارشناسان مناطق به منظور شناسایی محدوده دارای پتانسیل برای ارائه طرح (الف: شورای اجتماعی و اعضای فعال در هر منطقه و ب: دریافت نظرات در خصوص محدود مناسب جهت اجرای طرح)

۵-۱-۲- تشکیل جلسه با شورای اجتماعی محله‌هایی است که از طرف مناطق معرفی می‌شوند با نظارت دفتر مرکزی شوراهای اجتماعی محله‌ها مستقر در معاونت فرهنگی اجتماعی شهرداری، به منظور ارائه فرآیند اجرا و شناسایی مرکز محله و نقاط مناسب اجرای طرح و همچنین تصویب محدوده جغرافیایی طرح

۵-۱-۳- بازدید میدانی تیم کارشناسی و سرپرست طرح از محله‌ها و مراکز محله مورد نظر شهرداری منطقه و شورای اجتماعی محله

۵-۱-۴- انتخاب محدوده نهایی جهت اجرای طرح با نظرات و تأیید دفتر مرکزی شوراهای اجتماعی محله‌ها مستقر در معاونت فرهنگی اجتماعی شهرداری

۵-۲- اطلاع رسانی و فراخوان عمومی

۵-۲-۱- برگزاری جلسه عمومی با حضور ساکنین محله از سوی شورای اجتماعی محله با حضور تیم کارشناسی و سرپرست طرح (به منظور اطلاع رسانی در خصوص طرح و ارائه نحوه فرآیند اجرا)

۵-۲-۲- نصب بنر و پوستره‌های اطلاع رسانی در نقاط پر رفت و آمد محله (به منظور اطلاع رسانی در خصوص طرح و ارائه فرایند اجرا) و با نظارت کاشناس اجتماعی در دفتر مرکزی شوراهای اجتماعی محله‌ها مستقر در معاونت فرهنگی اجتماعی

۵-۲-۳- دعوت از ساکنین محله از سوی شورای اجتماعی محله برای مشارکت در اجرای طرح و تلاش برای به حداکثر رساندن اطلاع رسانی در خصوص اهمیت مشارکت همگانی و نحوه اجرای طرح

۵-۳- طراحی ابزار جمع آوری اطلاعات

۵-۳-۱- طراحی بنر مناسب جهت نصب در محل به منظور دریافت نظرات شهروندان با محوریت نیازهای محله

۵-۳-۲- طراحی مصاحبه نامه به منظور دریافت نظرات شهروندان با محوریت نیازهای محله

۵-۳-۳- حضور به عنوان مشاهده گر مشارکتی در محله و دریافت نظر ساکنین (با محوریت نیازهای محله) و از طریق گفتگو

۵-۳-۴- ایجاد بستر الکترونیکی به منظور اخذ نیازهای شهروندان ساکن در محله

شهرداری کرمان
معاونت فرهنگی اجتماعی

دستور العمل مشارکت شهروندان در تصویب و اجرای پروژه‌های محله

۵-۴- جمع آوری داده ها

۵-۴-۱- دریافت نظرات ساکنین محله در خصوص نیازهای موجود در محله از طریق:

الف) نصب بنر در محدوده محله و نگارش و ثبت نیازهای محله ای توسط شهروندان بر روی بنر

ب) انجام مصاحبه و گفتگو با ساکنین محله و ثبت آنها در فرم های مصاحبه نامه

ج) ثبت نیازهای محله محور شهروندان به تفکیک محله ها در سامانه شهرداری

۵-۴-۲- استخراج، ثبت و تجزیه و تحلیل داده ها (تحلیل فراوانی هر کدام از نیاز های اعلام شده توسط شهروندان ساکن در محله)

۵-۵- تجزیه تحلیل داده های اولیه (بررسی نیاز سنجی های انجام شده)

۵-۵-۱- انجام هماهنگی های لازم با اعضای شورای اجتماعی محله و کارشناسان شهرداری منطقه (به منظور بررسی نیازهای اعلامی از سوی ساکنین محله و پایش نیازهایی که در حوزه وظایف شهردای قرار نمی گیرد، پروژهایی که مورد نیازهای اعلامی در حال اجراست و حذف اقداماتی که نیازمند صرف بودجه های خارج از اختیارات شورای اجتماعی محله ها است و بررسی پروژه های جاری با موضوع نیازهای اعلام شده) با نظارت کارشناسان دفتر مرکزی شورای اجتماعی محله ها مستقر در معاونت فرهنگی اجتماعی شهرداری

۵-۵-۲- دسته بندی و تصویب الویت ها از میان نیاز های اعلام شده در شورای اجتماعی محل (بر اساس شاخص های فراوانی تکرار ، قرار داشتن در حوزه وظایف شهراری ، تامین بودجه و ..)

۵-۵-۳- برگزاری جلسه از سوی شورای اجتماعی محله با حضور تیم کارشناسی و سرپرست اجرای طرح و ساکنین محله (به منظور ارائه الویت های شناسایی شده از بین نیاهای اعلامی ساکنین محله و ارائه دلایل حذف برخی نظرات)

۵-۵-۴- جمع بندی نهایی نیازهای دارای الویت محله و انتخاب الویت های نهایی (به منظور ارائه تیم طراحی) با نظارت کارشناسان اجتماعی در دفتر مرکزی شوراهای اجتماعی محله ها مستقر در معاونت فرهنگی اجتماعی

شهرداری کریمان
معاونت فرهنگی اجتماعی

دستورالعمل مشارکت شهروندان در تصویب و اجرای پروژه‌های محله

۵-۶- طراحی اقدامات اجرایی:

۵-۶-۱- انتخاب تیم طراحی (تخصص کارشناسان متناسب با نیازهای دارای الویت در محله خواهد بود)

۵-۶-۲- ارائه نیازهای دارای الویت محله به تیم طراحی جهت بررسی و اقدام

۵-۶-۳- ارائه طرح پیشنهادی اولیه توسط تیم طراحی

۵-۶-۴- برگزاری جلسه با اعضای شورای اجتماعی محله و کارشناسان شهرداری منطقه و سنجش امکانات پیاده سازی و اجرایی کردن طرح های پیشنهادی اولیه

۵-۶-۵- برگزاری جلسه از سوی شورای اجتماعی محله و با حضور ساکنین محله به منظور ارائه طرح های پیشنهادی اولیه که قابلیت اجرایی و پیاده سازی دار

۵-۶-۶- انتخاب نهایی طرح های پیشنهادی اولیه با نظارت کارشناسان اجتماعی دفتر مرکزی شوراهای اجتماعی محله ها مستقر معاونت فرهنگی اجتماعی

۵-۶-۷- طراحی اقدامات اجرایی توسط تیم طراحی در قالب پروژه

۵-۶-۸- انجام هماهنگی های لازم با کارشناسان منطقه و ارائه مباحث فنی و طراحی پروژه ها و انجام اصلاحات با نظرت و هماهنگی کارشناسان اجتماعی دفتر مرکزی شوراهای اجتماعی محله ها مستقر در معاونت فرهنگی اجتماعی شهرداری

۵-۶-۹- برگزاری جلسه با اعضای شورای اجتماعی محله، ساکنین محله و ارائه پروژه مصوب به همراه برنامه زمانبندی اجرایی پروژه

۵-۷- اجرای پروژه

بررسی پروژه مصوب از نظر قابلیت اجرا شدن در منطقه (با توجه به حدود وظایف و اختیارات منطقه، موضوع توسط شهردار منطقه تعیین تکلیف می شود)

پروژه‌هایی که مصوب می شوند در صورتی که از قبل در برنامه ریزی های منطقه برای اجرایی کردن آن که پیمانکاری مشخص شده یا در فرآیند انتخاب مشاور می باشند می بایست توسط سرپرست طرح موضوع پیگیری شود تا علاوه بر تسریع در انجام پروژه مصوب طراحی صورت پذیرفته تا حد امکان در پروژه واگذار شد لحاظ گردد.

شهرداری کرمان
معاونت فرهنگی اجتماعی

دستور العمل مشارکت شهروندان در تصویب و اجرای پروژه‌های محله

۵-۷-۱- پروژه‌های مصوب در حوزه اختیارات و وظایف منطقه

۵-۷-۱-۱- پروژه‌های مصوب با قابلیت انجام توسط تیم طراحی

سرپرست طرح می بایست مقدمات و هماهنگی های لازم به منظور طرح پروژه مصوب در شورای اداری منطقه را انجام دهد و به عنوان یک دستور کار جهت تأیید شهردار منطقه پروژه مصوب را با همراهی تیم طراحی ارائه نمایند

شهردار منطقه می تواند از طریق ردیف های برنامه و بودجه سالیانه که مرتبط با پروژه های های مصوب هستند با تیم طراحی به عنوان پیمانکار پروژه مصوب قرارداد مستقلی منعقد نمایند.

۵-۷-۱-۱- پروژه‌های مصوب با قابلیت انجام توسط پیمانکاران

بنا به تشخیص شورای اداری منطقه در صورتی که تیم طراحی ظرفیت ها و توانایی های لازم را به منظور انجام پروژه مصوب را نداشت و یا اینکه تیم طراحی تمایلی به انجام نداشت، پروژه مصوب به پیمانکاری با قابلیت های لازم سپرده خواهد شد

۵-۷-۲- پروژه های مصوب خارج از حوزه اختیارات و وظایف منطقه

در صورتی که پروژه مصوب خارج از حیطه اختیارات و وظایف تعریف شده منطقه باشد و یا مرتبط با یکی از مجموعه های ستادی (معاونت ها و مدیریت های شهرداری مرکز) و یا سازمانها و شرکت های تخصصی باشد منطقه طی مکاتبه ایی موضوع را به اطلاع مجموعه متولی رسانده و در مکاتبه ذکر می شود که این پروژه مصوب ساکنین محله است و در شورای اجتماعی محله نیز مصوب شده همچنین نظرات تخصصی منطقه را که در فرآیند تصویب پروژه بیان شده و مستندات مرتبط را به منظور بررسی و اعلام نظر به مجموعه ها ارسال می نماید.

در صورت سپرده شدن پروژه به پیمانکار سرپرست طرح موظف است از روند اجرای پروژه تا حصول نتیجه نهایی رصد و در شورای اجتماعی محله گزارشات لازم را ارائه نماید.

۵-۷-۲-۱- پروژه های مصوب در حوزه توانایی تیم طراحی

در صورتی که پروژه مصوب در محله در حوزه توانایی ها، ظرفیت ها، و تمایل تیم طراحی باشد منطقه می تواند در مکاتبه ای با مجموعه مرتبط با موضوع انجام می دهد، به جهت افزایش مشارکت های مردمی در حوزه مدیریت شهری تیم طراحی را به عنوان پیمانکار پیشنهادی خود معرفی نماید.

دستورالعمل مشارکت شهروندان در تصویب و اجرای پروژهای محله

شهرداری کرمان
معاونت فرهنگی اجتماعی

سرپرست طرح موظف است به منظور تسهیل فرایند پیگیری از ستاد و سازمان های مرتبط تلاش نماید طبق قانون تا با اخذ مجوز ترک شریفات پروژه مصوب به تیم طراحی واگذار گردد.

در صورت سپرده شده پروژه به تیم طراحی سرپرست طرح موظف است از روند اجرای پروژه تا حصول نهایی رصد و در شورای اجتماعی محله گزارشات لازم را ارائه نماید

۵-۷-۲- پروژهای مصوب خارج از توانایی تیم طراحی

در صورتی که پروژهای مصوب خارج از توانایی انجام توسط تیم طراحی باشد و همچنین خارج از وظایف و اختیارات شهرداری منطقه باشد سرپرست طرح موظف است بعد از مکاتبه منطقه با حوزه ستادی یا سازمانی مرتبط و معرفی پروژه مصوب ، فرآیند پیگیری و اجرای آن را تا حصول نتیجه نهایی رصد و در شورای اجتماعی محله گزارشات لازم را ارائه نماید.

تبصر : در صورت بروز اختلاف در شرح وظایف و اختیارات منطقه ، می بایست از طریق معاونت برنامه ریزی و توسعه سرمایه انسانی در خصوص وظایف و اختیارات تخصصی استعلام کتبی انجام شود.

۵-۸- بهره برداری و افتتاح

بعد از پایان امور اجرایی پروژه سرپرست طرح می بایست اقدامات و هماهنگی های لازم را به منظور افتتاح پروژه در مراسمی نمادین با حضور ساکنین محل ، مدیران شهرداری ، اعضای شورای اجتماعی محله، تیم طراحی، تیم کارشناسی، و پیمانکار و تا حد امکان پوشش خبری برگزار نمایند.

۶-۹- نحوه جذب مشارکت مالی ساکنین محله در پروژه های محلی

۶-۹-۱- گردش مالی و افتتاح حساب

۶-۹-۱-۱- جهت اجرای ماده ۲۰ بند های ۱ و ۲ اساسنامه مصوب شورای اسلامی شهر کرمان ، شوراهای اجتماعی محله ها نسبت به ایجاد شبکه مالی و افتتاح حساب و یا هر گونه گردش مالی الزامی ندارند. اما هر یک از شوراهای اجتماعی محله ها که قابلیت اجماع و اقناع در محله و شورای اجتماعی محله خود را دارند و بر حسب نیاز می توانند نسبت به افتتاح حساب و جذب مشارکت های ساکنین محل اقدام نمایند . بدیهی است حسابها باید بر اساس عرف با حداقل ۳ امضا و امکان نظارت و ارزیابی عملکرد و ثبت در دفتر روزانه را داشته و شورای اجتماعی محل مکلف اند روند فعالیت های مالی را به صورت فصلی به اطلاع ساکنین محل برسانند. در ضمن هیچگونه وابستگی و تعهدی برای سلسله مراتب شهرداری و شورای اسلامی شهر به وجود نیآورند.

۶-۹-۱-۲- مسئولیت حسن انجام عملیات بانکی و هرگونه کشف فساد در صورت افتتاح حساب متعلق به شورای اجتماعی محله، بر عهده اعضا شورای اجتماعی محل ، بازرسین منتخب توسط اعضا شورای اجتماعی محل ، ناظرین و شهردار محله می باشد . حضور امام جماعت منتخب محل طبق اساسنامه مصوب به عنوان ناظر و معتمد اصلی در گردش مالی حساب و یکی از سه امضا کنندگان الزامی است.